

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 14. juni 2010.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 14. juna 2010.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVIMA OPTUŽENOG ZA PONOVRNO RAZMATRANJE
ODLUKA O FORMALNOM PRIMANJU NA ZNANJE ČINJENICA O KOJIMA
JE VEĆ PRESUĐENO**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu za ponovno razmatranje odluka o formalnom primanju na znanje činjenica o kojima je već presuđeno", koji je optuženi podnio 4. marta 2010. godine (dalje u tekstu: Prvi zahtjev), i "Drugom zahtjevu za ponovno razmatranje odluke o formalnom primanju na znanje činjenica o kojima je već presuđeno", podnesenom 26. aprila 2010. godine (dalje u tekstu: Drugi zahtjev) (dalje u tekstu zajedno: Zahtjevi), i ovim donosi odluku u vezi s njima.

I. Kontekst i argumenti

1. Tužilaštvo je u ovom predmetu dosad podnijelo pet zahtjeva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno: "Prvi zahtjev tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno", podnesen 27. oktobra 2008. godine; "Drugi zahtjev tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno i *Corrigendum* Prvog zahtjeva tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno", podnesen 17. marta 2009. godine; "Treći zahtjev tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno", podnesen 7. aprila 2009. godine; "Četvrti zahtjev tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno", podnesen 26. avgusta 2009. (dalje u tekstu: Četvrti zahtjev u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno); i "Peti zahtjev tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno", podnesen 15. decembra 2010. godine (dalje u tekstu: Peti zahtjev u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno). Do podnošenja Zahtjeva optuženog, Pretresno vijeće je već donijelo odluke po prva tri od tih pet zahtjeva.

2. U svojoj "Odluci po Prvom zahtjevu tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno", donesenoj 5. juna 2009. godine (dalje u tekstu: Prva odluka u vezi s činjenicama o kojima je već presuđeno), Vijeće je formalno primilo

na znanje 302 od 337 činjenica koje je tužilaštvo predložilo;¹ u svojoj "Odluci po Trećem zahtjevu tužioca za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno", donesenoj 9. jula 2009. godine (dalje u tekstu: Treća odluka u vezi s činjenicama o kojima je već presuđeno), Vijeće je formalno primilo na znanje 466 od 497 predloženih činjenica;² i u svojoj "Odluci po Drugom zahtjevu tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno", donesenoj 9. oktobra 2009. godine (dalje u tekstu: Druga odluka u vezi s činjenicama o kojima je već presuđeno), Vijeće je formalno primilo na znanje 744 od 1049 predloženih činjenica.³ O tim trima odlukama se u nastavku govori kao o "Odlukama u vezi s činjenicama o kojima je već presuđeno".

(a) Prvi zahtjev

3. U Prvom zahtjevu, optuženi iznosi četiri argumenta za ponovno razmatranje Odluka Vijeća u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno. Njegovi argumenti se zasnivaju na odluci koju je donijelo Pretresno vijeće u predmetu *Tolimir* (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Tolimir*) u kojoj je, prema riječima optuženog, primijenjen stroži standard od standarda koji je primijenilo ovo Vijeće kada je formalno primilo na znanje činjenice o kojima je već presuđeno.⁴ Optuženi tvrdi da bi Vijeće trebalo ponovno razmotriti formalno primanje na znanje činjenica: (i) koje sadrže elemente "opštih odredbi Statuta" Međunarodnog suda;⁵ (ii) koje se zasnivaju na sporazumu između strana u izvornom postupku i za koje iz relevantne fusnote u izvornoj presudi nije jasno zasnivaju li se više na sporazumu nego na drugim dokazima;⁶ i (iii) koje se tiču suštine teze tužilaštva.⁷ U vezi s ovom posljednjom kategorijom činjenica, optuženi tvrdi da se neka činjenica može ticati "suštine teze" ako se odnosi: na konkretan navod protiv optuženog; na cilj udruženog zločinačkog poduhvata koji tužilaštvo navodi; na djela i ponašanje osoba za čije je kažnjivo ponašanje optuženi navodno odgovoran; ili na neko

¹ Prva odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 39.

² Treća odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 63.

³ Druga odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 54.

⁴ Prvi zahtjev, par. 2, 4-10. V. *Tužilac protiv Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-PT, Odluka po zahtjevu tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je presuđeno, na osnovu pravila 94(B), 17. decembar 2009. godine.

⁵ Prvi zahtjev, par. 5.

⁶ Prvi zahtjev, par. 6-7.

⁷ Prvi zahtjev, par. 8-10.

vrlo sporno pitanje.⁸ Shodno tome, optuženi od Vijeća traži da ponovno razmotri odluku da formalno primi na znanje 25 činjenica koje je Pretresno vijeće u predmetu *Tolimir* odbilo formalno primiti na znanje.⁹

4. Premda se argumenti optuženog u Prvom zahtjevu prvenstveno odnose na ponovno razmatranje Odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, optuženi od Vijeća takođe traži da primijeni način zaključivanja Vijeća u predmetu *Tolimir* kad bude ocjenjivalo činjenice koje su predložene u Četvrtom zahtjevu u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno i Petom zahtjevu u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno.¹⁰ Međutim, Vijeće napominje da je već razmotrilo argumente optuženog s tim u vezi prilikom donošenja "Odluke po Četvrtom zahtjevu tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno" od 14. juna 2010. godine (dalje u tekstu: Četvrta odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno), kao i "Odluke po Petom zahtjevu tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno" takođe od 14. juna 2010. godina (dalje u tekstu: Peta odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno).¹¹

5. Tužilaštvo je 9. marta 2010. godine podnijelo "Odgovor tužilaštva na zahtjev za ponovno razmatranje odluke o formalnom primanju na znanje činjenicama o kojima je već presuđeno" (dalje u tekstu: Prvi odgovor), u kojem tvrdi da ukazivanje na razlike u korištenju diskrecionih ovlaštenja od strane pretresnih vijeća nije osnova za ponovno razmatranje,¹² da optuženi nije pokazao da je Pretresno vijeće u zaključivanju napravilo bilo kakvu grešku, kao ni da je ponovno razmatranje potrebno da bi se spriječila nepravda.¹³ Tužilaštvo napominje da je Žalbeno vijeće u predmetu *Slobodan Milošević* zauzelo stav da je odluka o formalnom primanju na znanje predloženih činjenica o kojima je već presuđeno diskreciona odluka Pretresnog vijeća.¹⁴ Prema argumentaciji

---

⁸ Prvi zahtjev, par. 8.

⁹ Prvi zahtjev, par. 2.

¹⁰ Prvi zahtjev, par. 5, 7-8, 10.

¹¹ Četvrta odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 11-12, 96-97; Peta odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 9-10, 55.

¹² Prvi odgovor, par. 4.

¹³ Prvi odgovor, par. 6-18.

¹⁴ Prvi odgovor, par. 4. V. *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-AR73.5, Odluka po interlokutornoj žalbi optužbe na odluku Pretresnog veća po predlogu optužbe za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno od 10. aprila 2003., 28. oktobar 2003. godine, str. 3-4.

tužilaštva, ako bi pretresna vijeća ponovno razmatrala svoje odluke zato što je neko drugo pretresno vijeće u kasnijoj odluci drukčije iskoristilo svoja diskreciona ovlaštenja, to bi izazvalo nesigurnost i konfuziju, kako pravnu tako i proceduralnu.¹⁵

6. Tužilaštvo osim toga tvrdi da optuženi nije pokazao grešku u zaključivanju Pretresnog vijeća, kao ni da je ponovno razmatranje potrebno da bi se spriječila nepravda u vezi sa četiri kategorije činjenica o kojima je već presuđeno za koje se traži ponovno razmatranje.¹⁶ U vezi sa činjenicama za koje se tvrdi da sadrže kvalifikacije koje su u suštini pravne prirode, tužilaštvo tvrdi da je optuženi po istoj osnovi već osporavao većinu tih činjenica u svojim odgovorima na Prvi, Drugi i Treći zahtjev za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno i da je Pretresno vijeće odlučilo da te činjenice u suštini nisu pravne prirode.¹⁷ Nadalje, prema riječima tužilaštva, optuženi je pogrešno shvatio Odluku u predmetu *Tolimir* u pogledu formalnog primanja na znanje činjenica i koje sadrže elemente "opštih odredbi Statuta". Tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće u predmetu *Tolimir* odlučilo da ne primi formalno na znanje jednu konkretnu predloženu činjenicu o kojoj je već presuđeno zato što njena formulacija "praktično odražava formulaciju okvirnog elementa člana 5 Statuta", ali da, uopšteno uzevši, Odluka u predmetu *Tolimir* ne sugerise da pojedine činjenice kojima se dokazuju elementi opštih odredbi ne mogu biti formalno primljene na znanje. Odluka u predmetu *Tolimir*, naprotiv, potvrđuje postojeću sudsku praksu da se za predložene činjenice koje sadrže "zaključke ili kvalifikacije koje su *suštinski* pravne prirode" uskrati formalno primanje na znanje, što je standard koji je primijenilo i ovo Pretresno vijeće u svojim Odlukama u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno.¹⁸

7. U vezi sa 42 činjenice za koje optuženi tvrdi da se zasnivaju na sporazumu strana u izvornoj presudi, tužilaštvo tvrdi da optuženi nije pokazao očiglednu grešku u zaključivanju Pretresnog vijeća, kao ni da je ponovno razmatranje potrebno da bi se spriječila nepravda. Tužilaštvo obavještava Vijeće da je već odbilo formalno primiti na znanje šest činjenica o kojima je već presuđeno za koje optuženi traži ponovno

---

¹⁵ Prvi odgovor, par. 5.

¹⁶ Prvi odgovor, par. 6.

¹⁷ Prvi odgovor, par. 7-8.

¹⁸ Prvi odgovor, par. 9.

razmatranje zato što se zasnivaju na sporazumu strana.¹⁹ Nadalje, tužilaštvo tvrdi da optuženi nije izvršio osnovnu analizu kojom bi potkrijepio svoj zahtjev za ponovno razmatranje preostale 36 činjenice po istoj osnovi.²⁰ U odgovoru na zahtjev optuženog za ponovno razmatranje činjenica za koje tvrdi da se tiču "suštine teze", tužilaštvo tvrdi da se u Odluci u predmetu *Tolimir* ne sugerije da se sve činjenice o kojima je već presuđeno koje se odnose na optuženog tiču "suštine teze". Tužilaštvo nadalje tvrdi da čak i onda kada se ocijeni da se činjenica o kojoj je već presuđeno tiče "suštine teze", to samo po sebi ne predstavlja prepreku formalnom primanju na znanje, nego pretresno vijeće zadržava diskreciono ovlaštenje da odbije formalno primiti na znanje takve činjenice ako smatra da interesi pravde nalažu takvu odluku.²¹

8. Naposljetku, tužilaštvo tvrdi da optuženi nije pokazao očiglednu grešku u zaključivanju Pretresnog vijeća u odluci da formalno primi na znanje 25 činjenica koje su istovjetne činjenicama koje je Pretresno vijeće u predmetu *Tolimir* odbilo formalno primiti na znanje uz obrazloženje: 1) da te činjenice nisu dovoljno jasne, konkretne i ne mogu se identifikovati;²² ili 2) da se njihova formulacija suštinski razlikuje od formulacije u izvornoj presudi.²³ Tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće pri analizi tih činjenica primijenilo ispravan pravni standard, kao i to da činjenica da je ovo Vijeće koristeći svoja diskreciona ovlaštenja došlo do različitog zaključka o činjenicama od Pretresnog vijeća u predmetu *Tolimir* ne pokazuje da je napravljena očigledna greška u zaključivanju.²⁴

9. Dana 11. marta 2010., optuženi je podnio "Dozvolu za podnošenje replike: Zahtjev za ponovno razmatranje činjenica o kojima je već presuđeno" (dalje u tekstu: Zahtjev za dozvolu za podnošenje replike) u kojem tvrdi da je u duhu formalnog primanja

---

¹⁹ Tužilaštvo tvrdi da je zahtjev za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno 386, 509, 723, 916, 1729 i 1736 već odbijen u Drugoj odluci u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno i Trećoj odluci u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno; v. Druga odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 46; Treća odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 49. Prvi odgovor, par. 10.

²⁰ Prvi odgovor, par. 11.

²¹ Prvi odgovor, par. 12-13. V. Odluka u predmetu *Tolimir*, par. 33.V. takođe *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno s dodatkom, 26. septembar 2006. godine, par. 19.

²² Prvi odgovor, par. 16.

²³ Prvi odgovor, par. 17.

²⁴ Prvi odgovor, par. 15-18.

na znanje da pretresna vijeća svoja diskreciona ovlaštenja koriste na sličan način kako bi se osigurala dosljednost presuda. Shodno tome, Vijeće bi trebalo ponovno razmotriti Odluke u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno u kontekstu odluke u predmetu *Tolimir*, u kojoj je primjenom istog pravnog standarda u vezi s istim činjenicama donesena drukčija odluka.²⁵

(b) *Drugi zahtjev*

10. U Drugom zahtjevu, optuženi od Vijeća traži da ponovno razmotri svoju odluku da formalno primi na znanje 86 činjenica o kojima je već presuđeno iz Druge odluke u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, s obzirom na nedavnu odluku Pretresnog vijeća u predmetu *Stanišić i Župljanin* (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Stanišić i Župljanin*).²⁶ Optuženi tvrdi da je Vijeće u predmetu *Stanišić i Župljanin*, pozivajući se na odluku u predmetu *Tolimir* i rukovodeći se njome, primijenilo strože kriterije za formalno primanje na znanje, posebno u vezi s pitanjem da li se činjenice o kojima je već presuđeno tiču "suštine" teze tužilaštva.²⁷ Optuženi nadalje tvrdi da se u Odluci u predmetu *Stanišić i Župljanin* ne poziva na Odluke u vezi sa činjenicama o kojima je presuđeno ovog Vijeća, "što pokazuje da je kasnija sudska praksa nadjačala te odluke i što nalaže ponovno razmatranje kriterija koje je ovo Pretresno vijeće primijenilo u svojim odlukama".²⁸ Optuženi tvrdi da je, da bi se osiguralo pravično suđenje, potrebno primjenjivati jedinstveni standard formalnog primanja na znanje i, osim toga, od Vijeća traži da ublaži štetu koja mu je nanesena intenzivnom praksom formalnog primanja na znanje činjenica o kojima je već presuđeno u njegovom predmetu tako što će, kao minimum, primijeniti principe iz odluka u predmetima *Stanišić i Župljanin* i *Tolimir*.²⁹ Naposljetku, optuženi naglašava da, premda odluka drugog pretresnog vijeća ne obavezuje ovo Pretresno vijeće, "u situaciji u kojoj su dva druga pretresna vijeća donijela

---

²⁵ Zahtjev za dozvolu za podnošenje replike, par. 5-6. Vijeće je u Četvrtoj odluci u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno odobrilo zahtjev optuženog za podnošenje replike.

²⁶ Drugi zahtjev, par. 1-2. V. *Tužilac protiv Stanišića i Župljanina*, Odluka kojom se djelimično odobravaju zahtjevi tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je presuđeno na osnovu pravila 94(B), 1. april 2010. godine.

²⁷ Drugi zahtjev, par. 2.

²⁸ Drugi zahtjev, par. 3.

²⁹ Prvi zahtjev, par. 3; Drugi zahtjev, par. 4-5.

drukčije zaključke u vezi s istim činjenicama u vezi s kojima je rješavalo i ovo Pretresno vijeće, ono bi trebalo ozbiljno razmotriti da li je pogriješilo" i tvrdi da je Vijeće bilo "pretjerano velikodušno" prema tužilaštvu, na njegovu štetu.³⁰

11. Dana 10. maja 2010. godine, tužilaštvo je podnijelo "Odgovor tužilaštva na Drugi zahtjev za ponovno razmatranje odluke o formalnom primanju na znanje činjenica o kojima je već presuđeno" (dalje u tekstu: Drugi odgovor) u kojem ponavlja da ukazivanje na razlike u korištenju diskrecionih ovlaštenja od strane pretresnih vijeća nije osnova za ponovno razmatranje,³¹ da optuženi nije pokazao grešku u zaključivanju ovog Vijeća, kao ni to da je ponovno razmatranje potrebno da bi se spriječila nepravda.³² Tužilaštvo tvrdi da Pretresno vijeće u predmetu *Stanišić i Župljanin* zapravo nije primijenilo strože kriterije za formalno primanje na znanje, nego je primijenilo isti standard sastavljen od devet kriterija koji je primijenilo i ovo Vijeće, ali je na drukčiji način iskoristilo svoja diskreciona ovlaštenja u vezi s određenim činjenicama.³³ Naposljetku, tužilaštvo tvrdi da optuženi u Drugom zahtjevu iznosi pogrešne tvrdnje u vezi s 31 činjenicom o kojoj je već presuđeno. Tužilaštvo obavještava Vijeće da je Pretresno vijeće u predmetu *Stanišić i Župljanin* zapravo formalno primilo na znanje tri činjenice o kojima je već presuđeno za koje optuženi tvrdi da je odbijeno formalno primanje na znanje.³⁴ U vezi s preostalih 28 činjenica o kojima je već presuđeno optuženi tvrdi da ih je Pretresno vijeće u predmetu *Stanišić i Župljanin* odbacilo nakon što ih je ovo Pretresno vijeće formalno primilo na znanje, dok tužilaštvo tvrdi da je tri od tih činjenica tužilaštvo u tom predmetu povuklo, dok je preostalih 25 već bilo odbacilo Pretresno vijeće u predmetu *Miće Stanišić* u odluci iz 2007. godine.³⁵ Osim toga, tužilaštvo tvrdi da optuženi nije pokazao da je ovo Vijeće pogriješilo u zaključivanju kada je svoja diskreciona ovlaštenja iskoristilo drukčije od pretresnih vijeća u predmetima *Miće Stanišić* ili *Stanišić i Župljanin* u vezi s dotičnim činjenicama.³⁶

---

³⁰ Drugi zahtjev, par. 6.

³¹ Drugi zahtjev, par. 4.

³² Drugi zahtjev, par. 5-8.

³³ Drugi odgovor, par. 4.

³⁴ Drugi odgovor, par. 5.

³⁵ Drugi odgovor, par. 6. V. *Tužilac protiv Miće Stanišića*, predmet br. IT-04-79-PT, Odluka o formalnom primanju na znanje, 14. decembar 2007. godine.

³⁶ Drugi odgovor, par. 6-7.

II. Mjerodavno pravo

12. Zahtjevi za ponovno razmatranje nisu predviđeni Pravilnikom, oni proizlaze iz sudske prakse Međunarodnog suda i prihvatljivi su samo u određenim okolnostima.³⁷ Međutim, Žalbeno vijeće je na sljedeći način formuliralo pravni standard ponovnog razmatranja neke odluke: "veća imaju inherentno diskreciono ovlaštenje da preispituju ranije donete inderlokutorne odluke u izuzetnim slučajevima, 'ako se pokaže očigledna greška u rezonovanju ili ako je to potrebno kako bi se sprečila nepravda'".³⁸ Prema tome, strana koja je podnijela zahtjev je dužna uvjeriti Vijeće da postoji očigledna greška u zaključivanju, odnosno u to da naročite okolnosti opravdavaju ponovno razmatranje kako bi se spriječila nepravda.³⁹

13. Vijeće je iznijelo odredbe primjenjive na zahtjeve na osnovu pravila 94(B) u svojim Odlukama u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, kao i u Četvrtoj Odluci u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno i Petoj odluci u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno. Vijeće ovdje neće ponovno razmatrati mjerodavno pravo, nego će, kada to bude potrebno, uputiti na relevantne paragrafe tih odluka.⁴⁰

---

³⁷ *Tužilac protiv Prilića i drugih*, predmet br. IT-04-74-T, Odluka u vezi sa zahtjevima strana u postupku za preispitivanje odluka Vijeća, 26. mart 2009. godine (dalje u tekstu: Odluka u vezi s ponovnim razmatranjem u predmetu *Prlić*), str. 2.

³⁸ *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-AR108bis.3, povjerljiva Odluka po zahtevu Srbije i Crne Gore za preispitivanje odluke Pretresnog veća od 6. decembra 2005., 6. april 2006. godine, par. 25, fusnota 40 (gdje se citira *Kajelijeli protiv tužioca*, predmet br. ICTR-98-44A-A, Presuda, 23. maj 2005. godine, par. 203-204.); v. takođe *Ndindabahizi protiv tužioca*, *Decision on Defence "Requête de l'Appelant en Reconsidération de la Décision du 4 avril 2006 en Raison d'une Erreur Matérielle"* /Odluka po zahtjevu žalioaca da se odluka od 4. aprila 2006. godine ponovno razmotri zbog materijalne greške koji je podnijela odbrana/, 14. juni 2006. godine, par. 2.

³⁹ *Tužilac protiv Galića*, predmet br. IT-98-29-A, Odluka po zahtjevu odbrane za preispitivanje, 16. juli 2004. godine, str. 2; v. takođe *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po Nikolićevom zahtjevu za preispitivanje i Nalog za izdavanje naloga *subpoena duces tecum*, 2. april 2009. godine, str. 2; Odluka u vezi s ponovnim razmatranjem u predmetu *Prlić*, str. 2-3.

⁴⁰ Prva odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 6-9; Druga odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 13-16; Treća odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 9-12; Četvrta odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 13-16; Peta odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 11-14.

III. Diskusija

14. Primjenom prvog dijela standarda ponovnog razmatranja na Zahtjeve, Vijeće zaključuje da optuženi nije pokazao očiglednu grešku u zaključivanju u Odlukama Vijeća u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno. Iz Odluke u predmetu *Tolimir* i iz Odluke u predmetu *Stanišić i Župljanin* je jasno da su pretresna vijeća u predmetima *Tolimir* i *Stanišić i Župljanin* primijenila isti pravni standard kao i ovo Pretresno vijeće prilikom razmatranja činjenica o kojima je već presuđeno koje je tužilaštvo predložilo za formalno primanje na znanje, ali da su u vezi s nekim činjenicama na drukčiji način iskoristila svoja diskreciona ovlaštenja.⁴¹ Vijeće napominje da u pravilu 94(B) Pravilnika stoji da: "pretresno vijeće može, nakon što sasluša strane, odlučiti da formalno primi na znanje činjenice o kojima je presuđeno ili dokumentarne dokaze iz drugih postupaka pred Međunarodnim sudom koji se odnose na pitanja o kojima je riječ u tekućem suđenju".⁴² To što su druga pretresna vijeća svoja diskreciona ovlaštenja iskoristila na drugi način, samo za sebe, ne pokazuje da je ovo Vijeće napravilo očiglednu grešku u zaključivanju. Štaviše, Vijeće pri korištenju diskrecionih ovlaštenja mora uzeti u obzir niz faktora, uključujući specifične okolnosti dotičnog predmeta, a ne automatski slijediti primjer drugog vijeća u nekom drugom predmetu. Optuženi se, po svemu sudeći, slaže s tom tvrdnjom kada u Drugom zahtjevu kaže sljedeće: "*Premda pretresno vijeće ne obavezuje odluka drugog pretresnog vijeća*, u situaciji u kojoj su dva druga pretresna vijeća donijela drukčije zaključke u vezi s istim činjenicama u vezi s kojima je rješavalo i ovo Pretresno vijeće, ono bi trebalo ozbiljno razmotriti da li je pogriješilo".⁴³

15. Premda optuženi tvrdi da je jedan od osnovnih ciljeva pravila 94(B) osigurati dosljednost u zaključcima o činjenicama u presudama Međunarodnog suda,⁴⁴ Vijeće zaključuje da to ne znači da pretresna vijeća imaju obavezu da svoja diskreciona ovlaštenja u vezi s formalnim primanjem na znanje koriste na identičan način, jer poželjna dosljednost u *zaključcima* ne zahtijeva potpunu dosljednost u odlukama o formalnom primanju na znanje. Stoga, Vijeće smatra da time što je korištenjem svojih

---

⁴¹ Odluka u predmetu *Tolimir*, par. 22; Odluka u predmetu *Stanišić i Župljanin*, par. 37; Prva odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 29; Druga odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 43; Treća odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 40.

⁴² Pravilo 94(B) Pravilnika.

⁴³ Drugi zahtjev, par. 6 (naglasak dodat).

⁴⁴ Zahtjev za dozvolu za podnošenje replike, par. 5-6.

diskrecionih ovlaštenja u odlučivanju da li da odobri ili odbije zahtjev za formalno primanje na znanje došlo do drukčijeg zaključka od drugih pretresnih vijeća nije napravilo očiglednu grešku u zaključivanju, koja bi opravdala ponovno razmatranje Odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno.

16. Polazeći od tog opšteg stava, Vijeće je pregledalo prigovore optuženog u vezi s konkretnim činjenicama za koje on tvrdi da sadrže kvalifikacije koje su u suštini pravne prirode. Međutim, optuženi izričito ne kaže na koji način je Vijeće pogriješilo prilikom ocjene svake konkretne činjenice i, umjesto toga, od Vijeća uopšteno traži da ponovno ocijeni iste činjenice s obzirom na zaključke u Odluci u predmetu *Tolimir*.⁴⁵ Međutim, pri ocjeni svih činjenica koje su predložene za formalno primanje na znanje vijeća u ovom predmetu i u predmetu *Tolimir* primijenila su istih devet kriterija, što uključuje razmatranje da li predložene činjenice sadrže kvalifikacije ili zaključke koji su suštinski pravne prirode.

17. Odgovarajući na argument optuženog da je ovo Vijeće došlo do drukčijeg zaključka od Pretresnog vijeća u predmetu *Tolimir* u vezi s primjenom tog standarda na jednu predloženu činjenicu, Vijeće ukazuje na ključnu razliku između činjenice u vezi s kojim je odbijen zahtjev za formalno primanje na znanje u Odluci u predmetu *Tolimir*⁴⁶ i činjenice koja je formalno primljena na znanje u ovom predmetu.⁴⁷ Vijeće zaključuje da je predložena činjenica 83 iz Odluke u predmetu *Tolimir* očigledno pravni zaključak, kao i da je konkretno preuzeta iz dijela prvostepene presude u predmetu *Blagojević i Jokić* koji sadrži pravne zaključke. U tom pogledu, ta činjenica se jasno razlikuje od činjenice o kojoj je već presuđeno 1036 u ovom predmetu, utvrđene činjenice na kojoj bi se mogao

---

⁴⁵ V. Prvi zahtjev, par. 5-7.

⁴⁶ Vijeće u predmetu *Tolimir* odbilo je formalno primiti na znanje predloženu činjenicu 83 u kojoj se kaže sljedeće: "Napad je bio nedvojbeno usmjeren protiv civilnog stanovništva bosanskih Muslimana u srebreničkoj enklavi". Vijeće u predmetu *Tolimir* je, osim toga, napomenulo da je ta činjenica preuzeta iz dijela prvostepene presude u predmetu *Blagojević i Jokić* koji sadrži pravne zaključke i primijetilo sljedeće: "Formulacija predložene činjenice o kojoj je presuđeno br. 83 praktično odražava formulaciju okvirnog elementa člana 5 Statuta". Odluka u predmetu *Tolimir*, par. 23.

⁴⁷ Optuženi tvrdi da je činjenica o kojoj je već presuđeno 1036, koja je formalno primljena na znanje u Drugoj odluci u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, slična predloženoj činjenici 83 iz Odluke u predmetu *Tolimir*, zbog čega je treba ponovno razmotriti i odbiti njeno formalno primanje na znanje zato što ima jedno suštinski pravno svojstvo. Činjenica o kojoj je već presuđeno 1036 glasi: "Napadi su izvođeni jakim granatiranjem iz teškog naoružanja. Ciljane su i neselektivno granatirane kuće u muslimanskim selima i naseljima, što je dovelo do znatnih razaranja i civilnih žrtava. Mnogi preživjeli bježali su iz sela i sklanjali se u obližnje šume." Druga odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 44, Dodatak.

zasnivati pravni zaključak iz predložene činjenice 83 u Odluci u predmetu *Tolimir*. Prema tome, Vijeće nije pronašlo grešku u svom zaključivanju prilikom primjene relevantnog standarda i donošenju zaključka koji se razlikuje od onog koji je donijelo Vijeće u predmetu *Tolimir* u vezi s tom konkretnom činjenicom. Štaviše, jasna formulacija iz Odluke u predmetu *Tolimir* ne sugerise, kao što to optuženi tvrdi, stvaranje novog pravnog standarda koji nalaže odbacivanje svih činjenica koje "sadrže *elemente* opštih odredbi Statuta".⁴⁸ Vijeće stoga zaključuje da nije napravilo očiglednu grešku u zaključivanju kada je ocjenjivalo da li predložene činjenice, koje optuženi osporava, sadrže kvalifikacije koje su u suštini pravne prirode.

18. Isto tako, pretresna vijeća u ovom predmetu i u predmetu *Tolimir* imala su identičan pristup u odnosu na činjenice za koje postoji mogućnost da se zasnivaju na sporazumu između strana i u svojim odlukama su rekla sljedeće: "u skladu s praksom Međunarodnog suda, za određenu činjenicu može smatrati da je zasnovana na sporazumu strana u postupku onda 'kada relevantna fusnota svojom strukturom upućuje na činjenice o kojima je postignut dogovor strana kao na *primarni izvor*'".⁴⁹ Vijeće napominje da je već odbilo formalno primiti na znanje šest činjenica za koje optuženi traži da se ponovno razmotre zato što se zasnivaju na sporazumu između strana u izvornoj presudi.⁵⁰ Vijeće nadalje napominje da optuženi pogrešno tumači stav Pretresnog vijeća u predmetu *Tolimir* u vezi s tim kriterijem u Prvom zahtjevu i, štaviše, ne pominje da Pretresno vijeće u predmetu *Tolimir* nije na osnovu toga odbilo formalno primiti na znanje nijednu predloženu činjenicu. Budući da optuženi nije iznio konkretne argumente o tome zašto preostalih 36 činjenica koje je ovo Pretresno vijeće formalno primilo na znanje ne ispunjavaju taj kriterij, Vijeće zaključuje da nije napravilo očiglednu grešku u zaključivanju.

---

⁴⁸ Prvi zahtjev, par. 5.

⁴⁹ Odluka u predmetu *Tolimir*, par. 25; Prva odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 32; Druga odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 46; Treća odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 47.

⁵⁰ U Drugoj odluci u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno i Trećoj odluci u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, odbijen je zahtjev za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno 386, 509, 723, 916, 1729 i 1736. Druga odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 46; Treća odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno, par. 49.

19. Naposljetku, podsjećajući na argument optuženog iz Prvog zahtjeva u vezi sa činjenicama koje se mogu ticati "suštine teze",⁵¹ Vijeće zaključuje da nije napravilo očiglednu grešku u zaključivanju kada je formalno primilo na znanje takve činjenice. Nema kriterija za formalno primanje na znanje činjenica koji bi branio formalno primanje na znanje činjenica koje se tiču suštine teze. U slučaju da pretresno vijeće odluči iskoristiti svoje diskreciono ovlaštenje da odbije formalno primiti na znanje činjenice za koje smatra da se tiče suštine konkretne teze, to ne znači da bi drugo pretresno vijeće trebalo donijeti isti zaključak u vezi s tim činjenicama, kao ni da bi ono svoja diskreciona ovlaštenja trebalo koristiti na sličan način. U predmetu *Karemera i drugi*, Žalbeno vijeće je potvrdilo da nikad nije sugerisalo da se činjenice koje se "direktno ili indirektno odnose" na krivičnu odgovornost optuženog (koje su "u vezi s njom", ili je se "tiču") ne mogu biti formalno primljene na znanje na osnovu pravila 94(B).⁵² Štaviše, Žalbeno vijeće je izjavilo da "činjenice koje se, direktno ili indirektno ne odnose na krivičnu odgovornost nisu relevantne za pitanja o kojima će biti presuđeno na suđenju" i dodalo da je "formalno primanje na znanje na osnovu pravila 94(B) moguće *isključivo* za činjenice o kojima je već presuđeno koje su barem u nekakvoj vezi s krivičnom odgovornošću optuženog".⁵³ Žalbeno vijeće pravi jasnu razliku između činjenica o kojima je već presuđeno u ovoj kategoriji i činjenica koje se odnose na djela, ponašanja i stanja svijesti optuženog. Prema stavu koje je Žalbeno vijeće zauzelo u predmetu *Karemera i drugi*, dok ova potonja kategorija činjenica "nalaže potpuno isključenje, [...] druge činjenice koje su manje direktnoj vezi s krivičnom odgovornošću optuženog *predmet su diskrecione odluke Pretresnog vijeća*".⁵⁴

20. Vijeće stoga zaključuje da je u Odlukama u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno izvršilo pomnu analizu svih činjenica o kojima je već presuđeno i koje optuženi osporava, u valjanim okvirima pravila 94(B). Premda Vijeće tu analizu nije izvršilo imajući posebno na umu predložene činjenice koje bi se mogle odnositi na "suštinu teze", ono napominje da je riječ o novom pristupu pretresnih vijeća u

---

⁵¹ Prvi zahtjev, par. 8.

⁵² *Tužilac protiv Karemera i drugih*, predmet br. ICTR-98-44-AR73(C), Odluka po interlokutornoj žalbi tužioca na odluku u vezi s formalnim primanjem na znanje, 16. juni 2006. godine (dalje u tekstu: Odluka po žalbi u predmetu *Karemera*), par. 48 (izostavljeni citati).

⁵³ Odluka po žalbi u predmetu *Karemera*, par. 48 (izostavljeni citati).

⁵⁴ Odluka po žalbi u predmetu *Karemera*, par. 51 (izostavljeni citati) (naglasak dodat).

predmetima *Tolimir i Stanišić i Župljanin* i ovo vijeće nije dužno slijediti njihov primjer. Osim toga, pretresna vijeća u predmetima *Tolimir i Stanišić i Župljanin* su oba izričito napomenula da je formalno primanje na znanje činjenica koje se tiču "suštine teze" predmet diskrecione odluke Pretresnog vijeća da li bi formalno primanje na znanje takvih činjenica bilo u interesu pravde i pravičnog suđenja.⁵⁵ Ta vijeća, dakle, ne sugeriraju da je riječ o novom kriteriju prema standardu iz pravila 94(B), koji su primjenjivala vijeća prije njih, uključujući ovo Vijeće. Čak i da su pretresna vijeća u predmetima *Tolimir i Stanišić i Župljanin* svoje odluke donijela prije Odluka u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno koje su donesene u ovom predmetu, Vijeće bi na isti način postupalo u okvirima pravila 94(B) i na sličan način iskoristilo svoje diskreciono ovlaštenje da odobri ili odbije zahtjev za formalno primanje na znanje predloženih činjenica o kojima je već presuđeno, uzimajući u obzir konkretni kontekst ovog predmeta.

21. U vezi s drugim dijelom standarda ponovnog razmatranja, optuženi ponovno iznosi svoj stav da se protivi "rasprostranjenoj praksi formalnog primanja na znanje činjenica o kojima je već presuđeno u njegovom predmetu, za koju tvrdi da predstavlja povredu prezumpcije nevinosti i prebacuje teret dokazivanja na drugu stranu".⁵⁶ Žalbena vijeće je zauzelo stav da vijeće, formalnim primanjem na znanje neke činjenice o kojoj je već presuđeno, utvrđuje osnovanu pretpostavku o tačnosti te činjenice, koju stoga ne treba ponovo dokazivati na suđenju.⁵⁷ Međutim, formalnim primanjem na znanje se ne prebacuje teret uvjeravanja, koji na kraju ostaje na tužilaštvu. Dakle, tužilaštvo je oslobođeno samo svoje početne obaveze da predoči dokaze o nekom argumentu, ali optuženi taj argument može dovesti u pitanje izvođenjem pouzdanih i vjerodostojnih dokaza o suprotnom.⁵⁸

22. Na osnovu pravila 89(C) Pravilnika, Vijeće može prihvatiti bilo koji relevantan dokaz za koji smatra da ima dokaznu vrijednost. Na kraju suđenja, Vijeće je dužno ocijeniti sve dokaze koji su mu predočeni i pridati im odgovarajuću, ili nikakvu, težinu. Kao što je to ovo Vijeće ranije reklo, pri tom ocjenjivanju uzeće se u obzir sve činjenice koje su formalno

⁵⁵ Odluka u predmetu *Stanišić i Župljanin*, par. 46; Odluka u predmetu *Tolimir*, par. 33.

⁵⁶ Drugi zahtjev, par. 5; Prvi zahtjev, par. 11.

⁵⁷ *Tužilaštvo protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-AR73.5, Odluka po interlokutornoj žalbi optužbe na odluku Pretresnog veća po predlogu optužbe za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno od 10. aprila 2003., 28. oktobar 2003. godine, str. 4.

⁵⁸ Odluka po žalbi u predmetu *Karemera*, par. 42.

primljene na znanje u ovom predmetu. Prema tome, Vijeće svoje konačne zaključke o individualnoj krivičnoj odgovornosti optuženog može zasnovati na dokazima koji su mu predloženi, kao i na eventualnim činjenicama o kojima je već presuđeno iz ranijih postupaka koje su formalno primljene na znanje. Vijeće nadalje napominje da optuženi može osporiti bilo koju ili sve činjenice koje su formalno primljene na znanje u ovom predmetu i, doista, s obzirom na tvrdnje optuženog da namjerava osporiti sve aspekte teze tužilaštva,⁵⁹ razumno je očekivati da će on to pokušati i učiniti. Nadalje, osim što će imati priliku da izvede dokaze kojima će pobijati te činjenice o kojima je već presuđeno koje su formalno primljene na znanje, optuženi je upoznat s Odlukama u vezi sa činjenicama o kojima je već presuđeno prije nekoliko mjeseci – s nekima od njih prije gotovo godinu dana – što mu je dalo dovoljno vremena da pripremi izvođenje protivdokaza.

23. Vijeće se već bavilo sličnim argumentima optuženog i zaključilo da optuženom nije nanesena nikakva nepravda pristupom Vijeća u vezi s formalnim primanjem na znanje.⁶⁰

---

⁵⁹ V., između ostalog, Statusna konferencija, T. 180 (2. april 2009.); Odgovor na Prvi zahtjev tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno, 30. mart 2009. godine, par. 6-9; Odgovor na Treći zahtjev tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno i Zahtjev za spisak svjedoka koje treba povući, 29. maj 2009. godine, par. 2, 4; Odgovor na Drugi zahtjev tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno, 22. juli 2009. godine, par. 2.

⁶⁰ V. npr. Odluka po zahtjevu tužioca za uvrštavanje u spis iskaza svjedoka KDZ198 i povezanih dokaznih predmeta na osnovu pravila 92*quater*, 20. avgust 2009. godine, par. 10; Odluka po zahtjevu optuženog za isključenje svjedočenja ili za povlačenje činjenica o kojima je već presuđeno, 31. mart 2010. godine, par. 11-12, 17; Odluka po zahtjevu za obustavu sudskog postupka, 8. april 2010. godine, par. 5-7.

IV. Dispozitiv

24. Iz svih gore navedenih razloga, Pretresno vijeće ovim, na osnovu pravila 54 i 73(B) Pravilnika, **ODBIJA** Zahtjeve.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/

---

sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 14. juna 2010.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]